

Vymezení základních pojmů

- mládež, mladistvý, dítě
- provinění, trestný čin, čin jinak trestný
- opatření
- vztah ZSM a ostatních právních předpisů
- soud pro mládež

Základní zásady

- Zásada prevence a restorativního principu
- Preference alternativních postupů a opatření
- subsidiarity trestních opatření
- individualizace uložené sankce + přiměřenost
- Zás. spolupráce (zejména s OSPOD)
- rychlost řízení a ochrana soukromí
- zesílení práva na náhradu škody – odčinění újmy
- zvláštní průprava pro OČTŘ (specializace)

TO mladistvého

- Založena na dvou prvcích –
TČ (provinění) + sankce (opatření)

Vedle sankcí pak více alternativy k potrestání

- Upuštění od uložení TO (§ 11a 14)
- Odstoupení od trestního stíhání (§ 70)
- Širší Účinná lítost (§ 7)
- Významnější preventivní fce před represivní

Provinění

Pojmovými znaky jsou:

Protiprávnost, trestnost a znaky uvedené v TZ

= protiprávní čin, který TZ označuje za trestný a který vykazuje znaky v něm uvedené, dopustí-li se jej mladistvý.

- Je trestněprávně postižitelný pokud dosahuje náležité míry společenské škodlivosti a v reakci na něj nepostačuje žádné mimotrestní řešení (12/2TZ)

Provinění

Je rovněž příprava provinění, pokus a účastenství

Ke společenské škodlivosti se přihlíží s pomocí povahy a závažnosti provinění (39/2TZ) ale již žádné stupně

Vymezení trestní odpovědnosti mladistvého

- Věk 15-18, 12 rok, 19 rok
- Příčetnost (Vymezení nepřičetnosti nezaviněná x zaviněná)
- rozumová a mravní vyspělost
 - 2 znalci - psychiatr a psycholog
 - retardace ale nikoliv patologická

Osobnost pachatele provinění

Při ukládání opatření vždy nutno přihlédnout k osobnosti toho komu je ukládáno, včetně jeho **věku**,
rozumové a mravní vyspělosti,
zdravotnímu stavu, jakož i jeho
osobním, rodinným a sociálním **poměrům**
(3/3).

Právní omyl mladistvého

- Omluvitelný právní omyl (19/1TZ)
- Neomluvitelný právní omyl (19/2TZ)
 - alespoň polehčující okolnost dle 41hTZ,
případně uložení TO pod dolní hranici 58/6TZ

Zánik trestnosti

- Účinná lítost

- a) dobrovolně odstranil nebo napravil způsobený následek, anebo se o to pokusil, zejména nahradil způsobenou škodu, učinil opatření potřebná k její náhradě nebo se jinak pokusil odčinit způsobené následky,
- b) svým chováním projevil účinnou snahu po nápravě a
- c) čin neměl trvale nepříznivých následků pro poškozeného nebo pro společnost.

+ TČ do 5 let

- Promlčení

- 10 let tam kde hrozí výjimečný trest
- 5 let tam kde HH TS nejméně 10 let
- 3 roky u ostatních TČ

OPATŘENÍ

- výchovná
- ochranná
- trestní

Účelem opatření vůči mladistvému je především vytvoření podmínek pro sociální a duševní rozvoj mladistvého se zřetelem k jím dosaženému stupni rozumového a mravního vývoje, osobním vlastnostem, k rodinné výchově a k prostředí mladistvého, z něhož pochází, i jeho ochrana před škodlivými vlivy a předcházení dalšímu páchání provinění.

Opatření

UPUŠTĚNÍ OD ULOŽENÍ TO

Provinění s TS do 5 let + lítost + snaha po nápravě, pokud

- a) Dosavadní život a spáchaný čin svědčí o tom, že bude stačit projednání věci
 - b) Spáchal čin v důsledku neznalosti právních předpisů
 - c) Soud přijme záruku a uložení se nejeví nutným
- Napomene + příp. nechá postih na škole, ZZ...

Upuštění

Soud může upustit i tehdy pokud

- a) Spáchal čin v důsledku duševní poruchy a ZD nebo OL zajistí nápravu lépe
- b) Je vůči němu užito VO nebo OO a k dosažení účelu zákona není třeba uložit TO

Pokud se upustí, hledí se na něj jako by nebyl odsouzen.

Je možné i podmíněné upuštění (ZD na 1 rok)

Výchovná opatření

- Možno uložit se souhlasem mladistvého již v průběhu řízení
- Výchovná opatření usměrňují způsob života mladistvého, a tím podporují a zajišťují jeho výchovu.
- možno kombinovat s ostatními opatřeními

VÝCHOVNÁ OPATŘENÍ

- a) dohled probačního úředníka,
- b) probační program,
- c) výchovné povinnosti,
- d) výchovná omezení,
- e) napomenutí s výstrahou.

VO

Výchovné povinnosti

- a) Bydlel s rodičem nebo jiným dospělým odpovědným za jeho výchovu
- b) Zaplatil přiměřenou peněžitou splátku
- c) Vykonal společensky prospěšnou činnost
- d) Usiloval o vyrovnání s poškozeným
- e) Nahradil dle svých sil škodu
- f) Podrobil se léčení závislosti na návykových látkách
- g) Podrobil se vhodnému programu sociálnímu výcviku, rekvalifikaci...

VO

Výchovná omezení

- a) Nenavštěvoval určité akce
- b) Nestýkal se s určitými osobami
- c) Nezdržoval se na určitém místě
- d) Nepřechovával předměty sloužící k trestné činnosti
- e) Neužíval návykové látky
- f) Neúčastnil se hazardních her
- g) Neměnil bez předchozího ohlášení PÚ místo pobytu
- h) Neměnil bezdůvodně svoje zaměstnání

OCHRANNÁ OPATŘENÍ

- ochranné léčení
- zabezpečovací detence
- zabránění věci nebo jiné majetkové hodnoty
- ochranná výchova
 - přeměna ochranné výchovy v ústavní výchovu

Ochranná výchova

- a) O výchovu mladistvého není náležitě postaráno a nelze to napravit v rodině
- b) Dosavadní výchova byla zanedbána
- c) Prostředí v němž žije neposkytuje záruku jeho náležité výchovy

a nepostačuje uložení výchovných opatření

- Dokud to vyžaduje její účel, nejdéle do 18/19let

TRESTNÍ OPATŘENÍ

- a) obecně prospěšné práce (max 150h),
- b) peněžitě opatření (100-5000,-/10 až 365dní),
- c) peněžitě opatření s podmíněným odkladem výkonu,
- d) propadnutí věci nebo jiné majetkové hodnoty,
- e) zákaz činnosti,
- f) vyhoštění,
- g) domácí vězení,
- h) zákaz vstupu na sportovní, kulturní a jiné společenské akce,
- i) odnětí svobody podmíněně odložené na zkušební dobu (podmíněné odsouzení),
- j) odnětí svobody podmíněně odložené na zkušební dobu s dohledem,
- k) odnětí svobody nepodmíněné.

TO

Při výměře se zohlední

- a) Zda úspěšně vykonal PP či jiný program
- b) Poskytl zadostiučinění poškozenému...
- c) Po spáchání se choval tak, že lze předpokládat, že se v budoucnu již trestné činnosti nedopustí
- d) Zda vykonal ve zmenšené přičetnosti v důsledku návykové látky

TO

Odnětí svobody

Trestní sazby z TZ se snižují na polovinu, ale nesmí převyšovat 1 rok dolní a 5 let horní hranice

Pokud provinění odpovídá činu za který je možno uložit výjimečný trest a jde o zvlášť zavrženíhodnou pohnutku, způsob provedení... lze uložit odnětí svobody mezi 5 a 10lety.

TO

Mimořádné zvýšení trestu odnětí svobody
(59TZ) se neužije

Mimořádné snížení je možné vždy bez omezení
v TZ

Zahlazení odsouzení

Po výkonu TOS do jednoho roku – hledí se na něj jako by nebyl odsouzen

Jinak po rozhodnutí soudu

U ostatních druhů trestů výkonem, splněním nebo právní mocí rozsudku (propadnutí věci).

73

Zvláštní ustanovení o trestním řízení ve věcech mladistvých se neužije:

a) v řízení o proviněních, která obviněný spáchal jednak před dovršením osmnáctého roku, jednak po jeho dovršení, jestliže [trestní zákoník](#) na čin spáchaný po dovršení osmnáctého roku stanoví trest stejný nebo přísnější, nebo

b) bylo-li zahájeno trestní stíhání až po dovršení devatenáctého roku mladistvého.

(2) Ustanovení tohoto zákona o účasti orgánu sociálně-právní ochrany dětí se neužije, jestliže se úkon provádí po dovršení devatenáctého roku věku mladistvého.

Řízení

- Právní moc, příslušnost soudu
- společné řízení
- poučovací povinnost
- zákonný zástupce mladistvého - opatrovník

- Nutná obhajoba – OBHÁJCE

- Poškozený a zúčastněná osoba

VAZBA

- jen jako krajní prostředek
- Důvody viz TZ
 - útěková
 - koluzní
 - předstižná

Délka trvání

- max 2 měsíce, výjimečně u ZZZ max 6 měsíců, možno prodloužit
- po propuštění lze nařít dohled Probačního úředníka do skončení tr. stíhání

VAZBA

- Možno nahradit
 - peněžitou zárukou
 - zárukou
 - slibem
 - dohledem PÚ
 - umístěním do péče důvěryhodné osoby

Proces...

- Průběh trestního řízení:
 1. Přípravní řízení
 2. Řízení před soudem - Hlavní líčení, veřejné zasedání
 3. Vykonávací řízení
- Ochrana soukromí
- Dokazování
 - výslech osob mladších 18 let
 - zjištění poměrů mladistvého - 56 +57

ODKLONY

- Nepřípustnost trestního příkazu a dohody o vině a trestu
- 307 TZ podmíněné zastavení TS
- 309 TZ narovnání
- 70 ZSM odstoupení od trestního stíhání

Rozhodnutí a opravné prostředky

- Rozsudek – ODVOLÁNÍ – 8 dnů
- Usnesení – STÍŽNOST – 3 dny
- Rozhodnutí svého druhu
- právní moc a vykonatelnost rozhodnutí

Mimořádné opravné prostředky

- Dovolání
- Obnova řízení
- Stížnost pro porušení zákona

Děti do 15 let - opatření

- a) Výchovná povinnost
- b) Výchovné omezení
- c) Napomenutí s výstrahou
- d) Zařazení do terapeutického, psychologického nebo jiného vhodného výchovného programu ve středisku výchovné péče
- e) Dohled probačního úředníka
- f) Ochranná výchova
- g) Ochranné léčení